

Komentarji

k dnevnim dogodkom in
vprašanjem

Italijanski imigrant, zidar po poklicu in brkone dementiran vsled bolezni na želodec in brezposelnosti, je streljal v Floridi na novega predsednika Roosevelta, zadel pa je čikaškega župana Čermaka in štiri druge. S tem je sprožil novo senzacijo za senzacija lačno časopisje in izval nove predsodke proti imigrantom svoje narodnosti in o dalim tujerodnim revežem. Po ostrili je tudi predsednik proti komunistom, ko je izjavil pred policijo — kakor javlja časopisje — da je boljševizem "all right", ampak on ne pripada nobeni stranki in je sam odgovoren za svoje dejanje.

V teh abnormalnih časih, ko je vse napeto in iz tira, je malo treba, da se podžigejo predsodki in zaneti plamen historije proti siromakom, ki so žrtve najhujše ekonomske katastrofe v zgodovini in godrnjajo ter protestirajo proti krivičnemu sistemu.

Atentati posameznikov na posameznike so produkt džungle filozofije — "robustnega individualizma". Ta filozofija, katere je večkrat krepko podčrtal odhajajoči prezident Hoover, uči, da blagostanje družbe pride po krepkih posameznikih, ki se sami dvignejo z dna na vrh. Ti so sol in smetana družbe! Vsi posamezniki pa nikoli ne pridejo na vrh k velikim koritom; mnogo več jih ostane na dnu, kjer kuhajo srd na one na vrhu — kakor da so "robustnejši" na vrhu edini krivi njihove smole. Tako ta brutalna filozofija iz džungle — zobje proti zobem in kremplji proti krempljem — prevečkrat postane bumerang, ki udara nazaj po onih, ki jo glorificirajo.

Mi s studom odklanjamo to filozofijo, ker je divja, zverška in nečloveška; odklanjamo vero v blagostanje individvijev v škodo skupnosti; takisto odklanjamo v teoriji in praksi mržnjo in mačevanje na posameznikih za socialne krivice.

Atentati na posameznike navedno ne prinesejo nobene koristi — prej naredijo več škode radikalnim socialnim gibanjem.

Smatramo, da so taka dejanja izročke plitve pameti in bojne fantazije izgubljenih individvijev, ki ne vedo, kaj hočejo in razlijejo svojo jezo nad prvim razpitiim individvijem, ki jim pridejo v bližino.

Ameriški predsednik ni ameriški kapitalizem. Predsedniki prihajajo in odhajajo, ampak kapitalizem se ne gane. Naj padejo vsi predsedniki drug za drugim, ali župani večjih mest — kapitalizma to ne bo odpravilo. Kapitalizem je organizacija. Proti tej organizaciji je usmerjen boj vseh razumnih delavcev, ki verujejo v svojo organizirano silo, odprto in pošteno borbo in ki imajo jasen program.

Augustino Sandino je bil skoro deset let viharji udarnik v republiki Nikaragvi. Deset let je vodil vstaje proti domači vladi in boje proti pomorskim četam Združenih držav, ki so delale "mir" v tej republiki. Komunisti vseh dežel so ga opevali kot velikega proletarca in junaka in kolektali so denar za njegovo revolucionarno armado. Danes je Sandino junak druge vrste. Sklenil je mir z vladjo Nikaragve in svoje vstaše je poslal na farne. Ko se je nekaj vstašev uprlo, jim je zagrozil, da jih bo dal postreliti, če se ne udajo v bojno vojlo.

Tako je počil spet en balonček — "revolucionar" brez prepričanja, ki pozna le svoje koristi. Takih balončkov je še dosti po Centralni in Južni Ameriki. Tudi Kitajski jih je polna. Revolucionarne himne, ki opevajo te balončke, bi ne smele biti pre-

UPORNO RAZPOLOŽENJE FARMARJEV V WIS.

Na konvenciji so se izrekli za novo stavko in "nategnitev" ustave. Odboravali so delo socialističnih poslancev v zbornici

Marshfield, Wis. — Na konvenciji Holiday asociacije se je tisoč farmerjev iz 23 okrajev izreklo za ponovno stavko, za "nategnitev" ustave v njihovem in delavskem interesu ter pritrjevali predsedniku Louisu Davlinu iz Berlina, ki je rekel, da farmerji potrebujejo "več socialistov v zbornici."

Slednje je veljalo državnemu senatorju Polakowskemu in njegovi borbi v zbornici v interesu farmerjev. "Polakowski je edini socialist v senatu," je rekel Davlin. "Mi farmerji potrebujemo tam več socialistov."

Pritrjevali so tudi Glennu P. Turnerju iz Madisona, katerega je asociacija poverila nalogu, da pred sodiščem brani 12 farmerjev, ki so bili aretirani radi obstrukcije pri rubežnih prodajah zemljišč. Turner je socialistični kandidat za državne vrhovnega sodnika. Farmerjev ne pozna le ob volitvah, ampak je z njimi tudi v boju proti zaseganju farm in odiranju. Vseled tega so mu navdušeno pritrjevali, ko je bilal svoje tri nasprotnike, od katerih je eden milijonar, drugi je avtor zakona, ki določa 42% obresti na mala posejila, "tretji (sodnik, ki mu je potekel termin) pa še ni ničesar storil v korist ljudstva."

Proti takovim "vislim razredom," se je oglasil neki farmer. Izvolimo Turnerja. Temu so farmerji pritrjevali s klicem in ropotanjem.

Pri debati o novi stavki se je mnogo farmerjev izreklo za takojšnjo akcijo. Konvencija pa je sklenila, da se najprvo organizirajo v "prazniškem" gibanju vsi farmerji in se dovoli legislaturi in novemu kongresu nekaj časa, da pokažeta, če so pripravljeni sprejeti potrebne zakone v prid farmerjem.

Dvomljivo pa je, če bodo farmerji čakali toliko časa, ker med njimi je bilo močno razpoloženje za "takojšnjo akcijo," ki lahko pomeni le "nategnitev" ustave, kar je zagovarjal predsednik asociacije Davlin, ali pa tudi kaj hujšega.

Po njegovih izjavi je ustavo nategnil eden prvih predsednikov Jefferson, ki je kupil od Francije teritorij Louisiano, Lincoln s svojo emancipacijsko proklamacijo in Wilsonova administracija, ki je odredila konskripcijo, ko je Amerika stopila v svetovno vojno. Ustavo je "nategnil" tudi zadnji governor Phil La Follette, ki je najel trimilijonsko posejilo, dasi državna ustava določa le stotisoč kot maksimalno obveznost.

"V očigled teh dejstev," je izvajal Davlin. "mi lahko in moramo nategniti ustavo, da obvarujemo farmerje in male hišne posestnike."

Na konvenciji rebelnih farmerjev ni bilo nikogar, ki bi skušal zagovarjati robustni individualizem. Vsi so se strinjali z Albertom Fickelnom, direktorjem farmerske živinske zadruge, ki je rekel, da je "kapitalistični sistem dodelal. Prišel je čas akcije. Korporacije morajo biti vržene z vlade sedaj."

Kitajci dobili japonski ultimati

Proti jezuitom v Jugoslaviji

V zbornici predlagajo izgon jezuitov, ki morajo zapustiti Jugoslavijo v 24 urah, če bo to sprejeto

Beograd, 18. febr. — Šestindeset poslancev v parlamentu je včeraj predlagalo, da jugoslovanska vlada izžene vse jezuite iz dežele. Ako bo predlog sprejet, bodo morali jezuitje zapustiti Jugoslavijo v štirindvajsetih urah, drugače bodo internirani na nekem otoku na Jadranu.

Splošno mnenje je, da predlog za izgon jezuitov ne bo sprejet, pokazuje pa, kakšna napetost je zavladala med pravoslavniimi Srbi in katoliškimi Hrvati in Slovenci.

Rumunska monarhija se trese k razpada

Karol izgublja respekt med vojakmi. Petnajst delavcev ubitih pri naskoku na tovarno

Bukurešta, 18. febr. — Vojaške čete so včeraj likvidirale delavsko revolto v Grivici pri Bukarešti, kjer je 4000 delavcev dan poprej okupiralo železniške tovarne. Delavci so se zabarikadirali v tovarnah in odbili dva vojaška napada. Včeraj je vojaštvo izvršilo tretji napad na tovarne. Z dinamitom so razstrelili vrata in z bajoneti ter strojnimi naskočili delavce. Delavci so bili slabo oboroženi in se niso mogli dolgo braniti; po kratkem boju so se podali. Aretiranih je bilo 750, druge so izpustili.

Bukurešta, 18. febr. — Rumunska monarhija je na zelo slabih nogah. Kralj Karol izgublja respekt med vojakmi in ljudstvom v splošnem se obrača proti njemu. Ko so delavci okupirali tovarne v Grivici, se je Karol brž odpeljal v svojo podeželsko palačo v Sinaji. O njegovi ljubljeni Magdi pa poročajo, da je pobegnila v Francijo.

Finančna zmeda v Michiganu

Governor predlagan za bančnega diktatorja

Detroit, Mich. — Bančna kriza v Michiganu je še vedno v ospredu in historiji med vložitniki se ni podela. Bankirji zahtevajo, da sedanji odlok, da nobena banka v državi ne izplača vložnikom več kot pet odstotkov, ostane v veljavi za nedoločen čas.

V legislaturi v Lansingu je bila v petek predložena resolucija, da se governorju podeli oblast diktatorja, ki lahko raztegne "bančni praznik" na daljšo dobo in stori brez ugovora, kar se mu zdi najumestnejše, da obvaruje državo pred splošnim polomom bank.

GREEN ZA KONFERENCO S KAPITALISTI

Roosevelta bo prosil, naj skliče zastopnike podjetnikov in unij na ekonomsko konferenco za odpravo depresije

Washington. — Ameriška delavska federacija še ni opustila ideje za skupno ekonomsko konferenco z velebiznisom, ki naj izdela program proti "industrijskemu bolehanju." Njen predsednik Green je naznanil, da bo šel s to sugestijo do novega predsednika Roosevelta kmalu po ustoličenju.

Federacije bi rada pridobila velebiznis in novo administracijo za uvedbo 30-urnega delovnika na teden. Mnenja je, da bi se to najlažje doseglo na skupnem sestanku.

"Nekaj je treba storiti," je poudarjal Green. "Sedanja politika neakcije mora prenehati. Brezposelnost še vedno narašča. Ljudstvo trpi že predolgo in se njihova potrpežljivost bliža koncu."

"Delavstvo je prepričano, da nudi njihov program potrebno pomoč. Ampak sami ne moremo izvesti tega programa. Ekonomski in industrijski politiki, ki je potrebna za realiziranje teh remedur, je v rokah tistih, ki lastujejo in obratujejo industrije."

"In industrija kot celota ni dozda storila še ničesar razen še poslabšala situacijo z zniževanjem mezd, kar uničuje kupovalno silo in to pa povzroča še večjo brezposelnost."

Green upa, da bo prišlo do "enotne vojne" proti depresiji, če se mu posreči pridobiti Roosevelta za ta program. Federacija je Hooverja že parkrat skušala pridobiti za to akcijo, ampak brez uspeha. Morda Hoover bolj pozna velebizniške interese kot Green, ki je glede tega vprašanja videti zelo naiven.

Federacija bi najbrž veliko več dosegla, če bi se odločila za militantno delavsko akcijo in pozvala unije in ostalo delavstvo na velike demonstracije v Washingtonu, ko se snide nov kongres. Demonstracije par stotisočev delavcev v Washingtonu in v kapitolihi držav ob pravem času bi najbrž več zalegle kot pa kaka "skupna konferenca" z zastopniki velebiznisla.

Dva irska vojaška poveljnika aretirana

Dublin, 18. febr. — Včeraj sta bila aretirana dva odlična vojaška častnika častnika irske armade. Obtožena sta, da sta zapletena v zaroto proti vladi de Valere.

Hitler obišče Mussolinija

London, 18. febr. — Iz Berlina poročajo, da namerava Hitler posetiti Italijo in Mussolinija takoj po nemških volitvah, ki bodo 5. marca.

Senat sprejel preklic suse

Odglasoval je 63 proti 23 za odpravo prohibicije. Nlija zbornica glasuje danes

Washington, D. C. — Senatna zbornica je v četrtek odglasovala s 63 proti 23 glasovom za preklic osemnajstega amandmanta. Blainova resolucija, ki vsebuje preklic, je bila sprejeta, toda prej je bila popravljena; savrgli so iz nje vse, kar se tiče povratka salunov in spremenili so način ratifikacije, da se mora vršiti v konvencijah, ne v rednih državnih zbornicah. Ta način ratifikacije se ujema s platformo demokratske stranke.

Prekljena resolucija pojde zdaj pred nižjo zbornico in kakor so se domenili, bodo o njej glasovali 20. februarja. Veliko upanje imajo, da bo sprejeta s potrebno dvotretjinsko večino.

Atentat odklanja zagovorniko

Župan Čermak še vedno v kritičnem položaju

Miami, Fla. — Kakor se glase zdravniški buletini, je zdravstveno stanje čikaškega župana Čermaka brez malega nespremenjeno. Ranjenec se v splošnem počuti dobro, ni pa še prestal nevarnosti infekcije. Rana v hrbtu se čisti, toda zdravniki so edini, da se ne smejo dotakniti kroglice, ki tiči tik hrbtenice. Čermak je prejel veliko število brzojav, izražajočih sočutje, iz vseh krajev sveta.

V veliki nevarnosti pa je žena Josepha H. Gilla iz Miamijs, ki ima kroglo v trebuhu; njeno stanje je tako slabo, da bo najbrž umrla.

Napadalec Joe Zangara je odklonil vsakega zagovornika. Rekel je, naj naredijo z njim kar hočejo, njemu je vseeno. Še vedno govori zmešano in pripoveduje, da sovraži bogate in vladarje že od svojih otroških let; pripoveduje tudi, koliko je pretrpel kot otrok v Italiji, kot vojak v svetovni vojni in kot delavec v Ameriki. Državno pravdnštvo mu je dodelilo tri javne zagovornike in eden od teh je Italijan.

Zangara je obtožen poskušanja umora predsednika Roosevelta in treh manj ranjenih oseb; če kateri od ostalih dveh težko ranjenih umrje, bo dodana obtožba umora prve vrste in kazen za ta zločin v Floridi je smrt na električnem stolu. Za poskušani umor je dvajset let zapora.

Preiskava je doslej dognala, da Zangara ni bil v nobeni anarhistični organizaciji. Član je samo zidarske unije v New Jerseyju.

Čikaška banka zaprla vrata

Chicago. — Cosmopolitan State banka, 801 N. Clark st., je v petek zaprla vrata. — V zadnjem tednu je 23 bank zaprlo vrata v Združenih državah.

'VEN IZ BIZNISA!' KLIČEJO KONGRESNIKI VLADI

Odslek priporoč, naj vlada odda svoja podjetja privatnim interesom

Washington. — Če bo kongres poslušal priporočila odsleka nižje zbornice, ki je preiskoval vladna podjetja in njih efekt na privatni biznis, tedaj bo ukinil vse vladne tovarne in druge projekte.

Odsleku je načeloval demokratski kongresnik Shannon iz Missourija, ki je s svojimi kolegi sadnje poletje romal po deželi na stroške vlade in pred trgovskimi organizacijami pobijal takozvano vladno kompetelijo s privatnim biznisom.

Odslek naveda 41 pritožb in priporoč 27 sprememb v vladnem gospodarstvu. Med temi urgira prodaja Inland Waterways Corporation privatnemu biznisu. Ta korporacija operira tovarne ladje na reki Mississippi in njenih dotokih in je velik trn v peti posebno železnicam.

Nadalje priporoč, naj vlada preneha s izdelovanjem uniform in drugih stvarih v svojih tovarnah in je proti temu, da bi pričela obratovati Muscle Shoals. Pri čiščenju in poglubljevanju rek naj da priliko tudi privatnemu biznisu. Prav tako glede vseh kontraktov. Odpusti naj armadne zdravnike, ki zdravijo veterane in biznis nakloni lokalnim zdravnikom ter sobozdravnikom.

Glede večinskega priporočila v zadevi Muscle Shoals ugovarja kongresnik Cox iz Georgije, ki je vložil manjšinsko poročilo. Ne strinja se tudi, da bi vlada prodala ali prepustila Inland Waterways korporacijo privatnemu biznisu.

Stroški tega odsleka so znašli precej tisočakov. O njegovih priporočilih in naklonjenosti privatnemu biznisu se je še v naprej vedelo, kakšno stališče bo zavzel. Elično in pravilno bi bilo, da bi stroške tega odsleka trpeli privatni interesi, katere zagovarja, in ne vlada.

Obšinske elektrarne plačujejo davke

Elektrarna v Los Angelesu prihranila davkoplačevalcem \$385,000 v enem letu

New York. — (FP) — Davkoplačevalci, ki ugibajo, kako bodo plačevali stalno naraščajoče davke v tej depresiji, se lahko mnogo nauče iz poročila O. P. Ortleiba, eksperta električne razsvetljave v Trentonu, N. J. Ortleib pravi v svojem poročilu, da 84 mest v Združenih državah ne kolekta davkov. Ta mesta so si zgradila svoje elektrarne in te plačujejo vse izdatke krajevnih vlad.

Iz poročila je dalje razvidno da odjemalci elektrike v 190 mestih, ki štejejo 50,000 in več prebivalcev, plačujejo od 23 do 34 odstotkov višje cene privatnim kot obšinskim elektrarnam.

Municipalna elektrarna v Los Angelesu, ki je ena največjih javnih naprav v ljudskih rokah, je prihranila davkoplačevalcem samo pri razsvetljavi ulic \$385,000 lanske leto, poleg tega pa je znižala cene elektrike tako, da bodo odjemalci prihranili nad dvajset tisoč dolarjev na leto. "Stalne redukcije cen elektrike, ki so še sedaj nižje kot v vsakem drugem velikem ameriškem mestu, vznemirjajo tiste, ki zagovarjajo interese elektrarskega trasta," je izjavil Charles H. Randall, upravitelj mestne elektrarne v Los Angelesu.

Prizor iz japonske vojne na severnem Kitajskem. — Federated Pictures.

138

Zanimive beleške iz raznih krajev

Protestna resolucija
Ironwood, Mich. — Tukaj
društvo št. 323 SNPJ je na
si seji dne 12. febr. soglasno
sprejelo resolucijo proti me-
nju in ubijanju političnih je-
kov v Jugoslaviji. Resolucija
bila poslana jugoslovanskemu
poslaništvu v Washington.
Steve Slobin

Na podlagi historyčnih izkušenj bodo poslovni aktivnosti v Združenih državah ostale po normalno črto najmanj še tri ali štiri leta. Izjema bi bila le vojna v velikem obsegu, do katere prav lahko pride. Situacija na Daljnem vzhodu je kritična in lahko povzroči novo svetovno vojno. Nekateri poslovni krogi prav za prav že javno in tajno poudarjajo, da je izhod iz sednjega ekonomskega kaosa v vojni. Po njihovem mnenju morajo vojna poživeti industrijske aktivnosti.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana, 1. februarja.

Z denarjem čez mejo. — Prejeli smo dinarje čez mejo ni naša nadej, tihotapstvo se kaznuje, kar pa določa finančno ministrstvo, ki je v teh zadevah prvi in zadnji merodajni faktor. Če več tihotapcev z denarjem ne uje. Seveda so to samo bošnjaški, kakor pa določa finančno ministrstvo, ki je v teh zadevah prvi in zadnji merodajni faktor. Če več tihotapcev z denarjem ne uje. Seveda so to samo bošnjaški, kakor pa določa finančno ministrstvo, ki je v teh zadevah prvi in zadnji merodajni faktor.

Tovarna pogorela

Dne 24. januarja zvečer je nenadoma zagorela tovarna barv Jerka v Selu pri Ihanu. Veliki ogenj je spravljal vso okolico pokonci. Plamen je v hipu objel vse lesene tovarne ter kmalu nato sploh vso stavbo. Kmalu so dospeli gasilci iz Ihanu, Pšate in Berčevega, vendar pa je bil njihov trud brez uspeha. Poslopje je z vso zalogo in stroji pogorelo do tal. Ogenj je nastal baje takoj pri vходу v tovarniške prostore, kjer so stale steklenice s špiritom. Odtod je ogenj posel po veliki posodi, v kateri je bilo 400 litrov olja. To je bila za ogenj dovolj dobra hrana, da je objel vso tovarno. Škoda je okrog 300.000 Din, vendar je bila tovarna še za večjo vsoto zavarovana pri dveh zavarovalnicah. Seveda pa se bo najprej preiskalo, ali je nastal požar po neareči ali pa po neprevidnosti.

Vlom ob našem dnevu

Zgodilo se je v Jaršah in ni dogodek nič kaj posebnega. Navajamo ga le kot enega izmed mnogih podobnih, ki se dogajajo v teh težkih časih, ko ljudje ne dobe dela, pa segajo sami po tujem blagu. V gostilno Marije Marinkove v Jaršah so prišli trije mladi delavci. Dva sta stopila v gostilno, tretji pa ni maral noter in je ostal na dvorišču. Gostilničarka ga je poklicala, naj vstopi, on pa ni maral. Ko je gostilničarka postregla onima dvema gostoma in našla pogledat na dvorišče, tretjega ni več bilo. Gostilničarka pa je opazila vrata v podstrežje odprta, skočila je po stopnicah in našla vrata v svojo sobo zaklenjena od znotraj. Domnevala je, da se nahaja za vrati vlomilec. Kričala je, česar se je vlomilec uslužil in pobegnil, za njim pa še ostala dva pajdaša iz gostilniške sobe. Gostilničarka je sklicala sosedo, ki so se zapodili za dvema pajdašema. Prijeli so ju. Tada sta 22 letni brezposelni delavec Vencelj Ipavec iz Ročinja pri Kanalu na Primorskem, drugi pa 21 letni brezposelni pekovski pomočnik Rudolf Počnenik iz Trbovelj. Kmetje so oba izročili o-rožnikom, ti pa so s sennimi sledili tretjemu vlomilcu, ki je bežal čez polje proti Trzinu. V Trzinu so prijeli orožniki tretjega, ki je vlomil v gostilničarkino sobo in ki se piše Anton Bačar iz Pevč pri Vipavi. Pri njem so našli zlato žensko uro, ki jo je bil vzel iz omar pri Marinkovi. O-stalih dragocenosti in gotovine pa ni utegnil vzeti iz omar, v katero je vlomil, ker je moral zasaden bežati. Vsi trije so stanovali skupaj v ljubljanskem predmestju Moste. Gostilno v Jaršah so si bili ogledali že nekaj časa poprej. Dogodek kaže, kako bežijo brezposelni v kraja. Da je med njimi mnogo primorskih rojakov, ni nič čudnega: oni so dvakrat zadeti, ker nimajo doma ne dela.

Ljubljanski nebotičnik je dograjen. V dobrem letu je bil do-

zidan in prve dni februarja se bodo stranke in uradi že vselili vanj. Poleg nebotičnika sta sezidana še dva nižja trakta, ki tvorijo skupaj velik hišni blok. Blok je last Pokojninskega zavoda, ki je za to poslopje potrošil baje nad 25 milijonov Din! V te palače, v te drage prostore in stanovanja se bodo seveda vselili petičniki, mimo njih pa bodo hodili tisti uradniki, ki so s svojimi prispevki za pokojnino zbrali milijone, ki jih je njih Pokojninski zavod vtaknil v te kupe kamenja in dragih stanovanj. Ti uradniki si stanovanja v tem nebotičniku in sosednjih dveh traktih ne morejo privoščiti, zato dovolj se morajo s cenejšimi, slabšimi in pogosto nezdavnimi stanovanji v mestu in predmestjih. Res, nebotičnik izrabljajo za hvalisanje, kako Ljubljana raste in napreduje, gospoda v uradnem odboru Pokojninskega zavoda je ponosna na to stavbo — a koliko boljše in cenejše delo bi storili, če bi sezidali moderne, potrebne stanovanjske hiše za svoje člane! In z denarjem, ki so ga porabili za zgradbo nebotičnika, bi lahko sezidali celo kolonijo stanovanjskih hiš. In ta bi bila Pokojninskemu zavodu v večji, boljši ponos. Tako pa je težke milijone porabil za sezidanje nebotičnika v centru mesta, ki se bodo vanj vselili le bogatini in visoki, dobro plačani šefi uradov itd. Tisti, ki so slabi dinarje v te milijone, ne bodo imeli od tega "ponosa" prav nič.

Z rogom nad demonstrante. — Do demonstracij pride v Ljubljani pogosto in takrat nastopijo koščeni policije in razganjajo množico. Množica se le nerada razide in ne mara slišati policijskih klicev. Če potem policija koga aretirajo, se ta zagovarja, da ni slišal policijskega poziva in da je bil samo radovednež, ne pa demonstrant. In policija je razorožena. Če aretirano ne pozna kot zakrknjenega puntarja in pravi ta, da je bil le radovednež, ga zaradi njegovega firbca pač ne more zapreti in kaznovati. Zato je zdaj policija razglašila, da bo pri prihodnjih demonstracijah poleg utegne posilva trobila tudi na rog, kaj naj občinstvu pomeni, da je treba vzeti pot pod noge ter se zgrubiti. Zatrobila bo policija samo dvakrat, po drugem znaku se morajo ljudje — mirno seveda — raziti, sicer začne peti pendrek svojo pesem, in pendreku bodo sledila druga sredstva. Ta razglasila policija je bil objavljen tudi v ljubljanskih dnevnikih.

Hud mraz je po vsej Sloveniji. — Pred tednom je padlo nekaj snega, nato so nastopili jasni, solnčni dnevi z mrzlimi nočmi. Zdaj se je nekoliko zloščilo, a je mraz še zmerom prehud, da bi močno snežilo. Sneži pomalem iz južnih krajev, posebno iz Like pa poročajo o velikih snežnih zametih, ki ovirajo promet. V Sloveniji je promet še dolga rečen.

Bratski pretepi. — V Studenčih pri Mariboru se je dogodil krvav pretep med bratoma. Vinko Orenberg je svojega 32 letnega brata Antona napadel z nožem ter mu zadal tri hude rane na hrbtu. Storilec je nato pobegnil, vrata pa so prepeljali v mariborsko bolnico. Rane niso smrtonosne.

Umrli sta: v Kamniku trgovec in posestnik Maks Zargi, v Ljubljani upokojeni rotacijski strojnik Narodne tiskarne Fran Učak.

Nova Sinclairjeva knjiga

Zdaj je na rešetu Hollywood in filmska industrija

Ameriški delavski pisatelj Upton Sinclair je spisal in izdal v samozaložbi novo knjigo z naslovom "Upton Sinclair Presents William Fox" (Upton Sinclair predstavi Williama Foka). Kakor vsa njegova prejšnja dela, katerih je že lepa knjižnica, tako je tudi to najnovejše delo pereča socialna kritika. Tiče se Hollywooda in filmske industrije ter njenega odnosa do ameriškega finančnega centra: Wall streeta v New Yorku.

William Fox je znana stara osebnost v filmskem svetu. Dvignil se je prav po ameriškem pravilu "žilavega individualizma" od revnega dečka do magnata, ki je kontroliral bogate filmske studije, produciral filme svetovnega slovesa in si služil milijone dolarjev. Ampak ameriški individualizem gre gor po grabljah in dol po vilah (glej Insull!) in tako je tudi mister Fox zletel iz strmih višin nazaj v nižine. Zapletel se je v mreže bankirjev v Wall streetu, ki so mu izvili iz rok vse njegove milijone in ga posadili na cesto.

To je snov, ki jo je Sinclair mojstrsko obdelal v svoji knjigi. Imena največjih ameriških kapitalistov se omenjajo v tej dramatični formi novele, katero je avtor sarkastično naslovil v filmskem terminu: "Presenta..." (vsi naslovi Foxovih filmov se začnejo: "William Fox presents" (predstavi ta in ta film)). Življenje magnata, ki je prezentiral drame na platnu, je samo največja drama, katero je zdaj Upton Sinclair prezentiral čita-joči publiku. Ta knjižna slika prekaša vse, kar je še migljalo na platnu; slika izza kulisa, ki predstavlja moderno sveto alianco politike in financ in v kateri nastopajo karakterji — resnični državniki in resnični finančniki, predstavljajoči bogastvo deset milijard dolarjev!

Prepričani smo, da bodo čitatelji Prosvete, ki čitajo tudi angleško literaturo, z veseljem vzeli v roke najnovejšo Sinclairjevo delo. V platno vezana knjiga stane \$3.00 in naroča se pri avtorju: Upton Sinclair, Los Angeles, West Branch, Cal.

ZAKAJ JE FEBRUAR NAJ-KRAJŠI MESEČ?

Naša razdelitev časa izvira od Rimljanov

Neenako število dni v posameznih mesecih izvira od Rimljanov, kajti ti so določili in spreminili imena mesecev ter njih dolžino. Imena so jim dali deloma po bogovih (januar, marec), po zaporednem svojem številu (september, oktober itd.), po svojih velikih močeh itd. Po umoru Julija Cezarja so dali tedanjemu petemu mesecu (kvintiliju) njegovo ime (julij), pozneje so šesti mesec (sektilis) imenovali po cesarju Avgustu. Ker je imel julij 31 dni, jih je moral imeti isto toliko seveda tudi avgust, ki jih je štel dotlej le 30. Tedaj so potrební dan odvezli enostavno februarju, tedanjemu zadnjemu mesecu v letu, ki je štel dotlej 29 dni. Ker pa bi po novem imeli kar tri mesece s 31 dnevi (julij, avgust, september), so septembra odvezli 31. dan in ga pritrčili oktobru. Tako so zamenjali potem tudi število dni novembra in decembra.

Vesti s Primorskega

Fašizem v reški pokrajini

Na Reki se je vršilo pred dnevi zborovanje fašistov, ki se ga je udeležil podtajnik stranke Marpicati iz Rima. Pokrajinski tajnik Gherbaz je podal na zborovanju daljše poročilo o položaju fašistične stranke v reški pokrajini, o gospodarskih in socialnih razmerah na Reki ter o brezposelnosti. Iz njegovega poročila posnemamo naslednje podatke: Po zadnjih prijavah je število članov fašistične stranke na Reki naraslo s 890 na 1882 oseb, ki so včlanjene tako v stranki kakor v fašistični milici. V dopolnavoru je 8000 ljudi, v balili in pri avangardistih 6360, pri mladinskih deklinskih organizacijah pa 2630. Izmed fašistov na deželi aktivno delujejo le organizacije v Opatiji, Lovranu in Matuljah. Pred kratkim je bila ustanovljena nova fašistična organizacija v Moščenicah, ki šteje sedaj okrog 100 članov, med njimi 70 mladih fašistov.

Nezaposelenost je v reški pokrajini zelo občutna. Po navedbah pokrajinskega tajnika Gherbaza je v Lovranu 820 ljudi nezaposlenih, v Matuljah okrog 500, na Reki pa na tisoče. V industrijskih panogah je od delavcev, ki so organizirani v fašističnih sindikatih, nezaposlenih nad 2500 ljudi. Še tik pred vojno je bilo v reški ladjedelnici namrečenih nad 3000 delavcev, pred nekaj leti je padlo to število za 50 odstotkov, sedaj je v ladjedelnici zaposlenih le še 840 ljudi. Od delavcev, ki so bili namrečeni pri industriji železa, jih je nad 1300 brez dela.

Dva atentata v Istri

V okolici Poreča so neznanec v kratkih petih dneh napadli dva fašistična miličnika ter ju oba težko ranili. Prvi napad je bil izvršen preteklo soboto zvečer. 26 letni fašistični miličar Ivan de Stalla se je vračal iz aljube domov, ko so ga nenadoma napadli neznanec, ki so oddali nanj več streliv iz lovkah pušk. Ljudje so šli strela in so prihiteli težko ranjenemu miličarju takoj na pomoč. Šebre pa so ga zadele na več mestih, tako da je dobil hude poškodbe. Odpeljali so ga v bolnico v Rovinju, kjer se bori s smrtjo. V noč od sobote na nedeljo se je uvedla preiskava in so karabinerji ter fašistični miličarji aretirali celo vrsto ljudi. V sredo zvečer pa so neznanec izvršili nov atentat. Okrog 10. ure zvečer so ranili 52 letnega Viktorja de Stalla, ki je prav tako miličar in se je baš vračal s seje fašistične organizacije v neki vasi pri Poreču domov. Bil je že pred vratmi svoje hiše, ko so ga zadele šebre. V hipnem strahu je naglo vdrl v hišo, tako da ga ostali strelji niso zadeli, marveč so se šebre zarile v zid in preluknjale vrata. Tudi njega so morali odpeljati v bolnišnico. Preiskava, ki so jo uvedli zaradi prvega atentata in ki se je skoraj zaključila, se je pričela znova. Sedaj so preiskali vso poreško okolico in aretirali okrog 100 ljudi.

Sprememba pri tržaškem industrijskem sindikatu

V tržaškem fašističnem industrijskem sindikatu je prišlo do večje spremembe. Dosedanji tajnik sindikata poslanec Vecchini je bil premečen v Firenze, za novega tržaškega tajnika pa je bil imenovan poslanec Clavenzani. Razlogi te nenadne spremembe za enkrat še niso znani. O priliki te "izmenjave straže" pa se je vršilo v Trstu večje zborovanje sindikalnih zaupnikov, ki so se udeležili tudi zastopniki podeželskih centrov. Vecchini je na zborovanju poročal o položaju industrije v Trstu in je pri- znan, da so nastale v vrstah tržaškega delavstva letos izredne socialne in življenjske težave. Pri tržaških ladjedelnicah je sedaj zaposlenih okrog 6500 ljudi, toda le delno, tako da pride na vsakega delavca dela le za nekaj dni v tednu. Prav tako je mnogo delavcev nezaposlenih v delavnicah za selekcijo tabaka, v podjetjih za živila in manufakturo, v tiarskih podjetjih in drugod. V tekstilni industriji se je po katastrofi v letu 1926 število delavstva znova decimiralo.

Od dosedanjih 1500 tekstilnih delavcev je 1000 ljudi na cesti. Posebno so prizadete delavke v tovarni za juto, ki je skoraj do-cela ustavila obratovanje.

Obrtniško zborovanje v Postojni

Dne 29. jan. je pokrajinski tajništvo obrtniške organizacije priredilo zborovanje obrtnikov iz vse Pivke. Sindikalna organizacija obrtnikov v Julijaki Kra-jini se prav za prav šele usta-navlja in je bilo zadnje zborova-nje posvečeno predvsem organi-zacijskim vprašanjem. Pokrajinski tajnik obrtniške federacije Belardinelli je na zborovanju govoril o potrebi te organizaci-je, ki naj skrbi kolektivno za kredit, delo in socialni položaj obrtnikov. Fašistične oblasti so razvile za to zborovanje veliko propagando in so poskrbele, da se ga je udeležilo večje število obrtnikov iz Postojne in okoliš-kih vasi. Ljudje so se zbrali de-loma že iz radovednosti, deloma pa zaradi izrecne želje zastopni-kov oblasti in fašistične stranke v posameznih krajih. Orga-nizatorji so razglasili, da bo zbo-rovanje docela informativnega značaja. Ko pa je na zborovanju tajnik Belardinelli zaključil svo-je poročilo, je podtajnik Del Buono odredil, da se morajo vsi prisotni na mestu vplati v or-ganizacijo ter plačati sneke za izkaznico, ki so jim jih takoj iz-ročili.

Elektrifikacija železnice okrog Trsta

V poslednjih dneh se je znova začelo vprašanje o elektrifikaci-ji tržaških železniških prog. E-lektrifikacija železniških svez Trsta z Italijo, s severom in vzhodom je predmet periodičnih razprav, ki se pojavljajo v trža-ških gospodarskih krogih še dol-ga leta. Po prizadevanju pri-stojnih oblasti je končno pro-metno ministrstvo še l. 1927 od-redilo, da se sestavi in prou-či predloženi načrti o elektrifi-kaciji tržaških prog. Spočetka so nameravali elektrificirati železniške proge posebej, pozneje so vključili načrte v obsežno e-lektrifikacijo železniških prog v vsej severnovzhodni Italiji. Slej ko prej pa se je izvedba teh na-črtov leto za letom odgodbila. Te dni so listi znova načeli to vprašanje. "Il Popolo di Trieste" pravi med drugim: Fašizem ni prav demokratična, ki je obeta-la, a vedno znova odgodbila in zatajila svoje obljube. Fašizem obljubi in takoj izpolni. V letu 1933 se bodo elektrificirale železniške proge, ki vodijo iz Trsta proti Benetkam, proti Gorici, proti Postojni in proti Pulji. De-la se bodo izvršila v okviru na-črta o elektrifikaciji severno-vzhodnih italijanskih železni-ških prog in bodo trajala štiri leta.

Nov general v Gorici

Pred kratkim je bilo v Italiji premečenih več generalov in višjih častnikov. Med drugimi je bil imenovan brigadni gene-rall Cerruti za mobilizacijskega inšpektorja na ozemlju goriške divizije.

Zimski manevri na gornjem Jadranu

Kakor smo poročali pred ne-kaj tedni, je odplula iz puljske luke še pred božičem 6. pomor-ska divizija proti Benetkam. Na gornjem Jadranu so se vea ta čas vršili manevri. Italijanski tisk, ki včasih zelo obširno poro-ča o italijanskih vojnih vajah, je te operacije vojne brodov-ja skoraj prezrl. Šele sedaj, ko se je brodovje vrnilo v Pulo, je istrsko fašistično glasilo mimo-grede omenilo, da so se vršile vojne vaje.

Pol milijona otrok potrebuje obleke

New York. — 633.000 oseb v New Yorku, med njimi skoraj pol milijona otrok, je v veliki potrebi za obleko, pravi Welfare Council. Kadar bo izdelano po-polno poročilo, se pričakuje, da bo to število blizu milijona.

Medtem pa farmarji ne more-jo prodati bombaža ne volne, tekstilne in oblačilne tovarne obratujejo le delno in trgovine so mrtve. Bolj inteligentnih ljudi svet še ni poznal kot jih je vzgo-jil kapitalizem.

—Federalni Pictorial.

Prizor iz farmarske stavke v Iowa. Kaj se je zgodilo farmarju, ki je "skobel" s tem, da je ho-tel uhitapiti truk mleka na trg.

ŽELEZNA PETA

Socijalni roman — Prevel Ivan Vuk.

"Ti si moja Avis," je rekel, "ali ti si pa tudi neka druga. Ti vtlesuješ dve ženi in zato si moj harem. Zato sva za vse slučaje preskrbljena. Ako bo za naju v Združenih državah prevroče, sem sposoben za državljana v Turtiji."

Življenje v našem skrivališču je bilo za me zelo srečno. Res je, da sva delala skupaj. Osemnajst dragocenih mesecev je bilo in nisva pri tem bila osamljena. Zakaj vedno je prihajal ali odhajal kdo od voditeljev in so drugov — tuji glasovi iz podzemlja zvijač in revolucije, ki so nam pripovedovali o napredovanju in borbi naše cele bojne črte.

In bilo je mnogo šale in zabave. Nisva bila osamljena vneta zarotnika. Delala sva trdo in mnogo trpela, ali pri vsem delu in igri in protigriz življenja in smrti sva imela čas za smeh in za ljubezen. Bili so med nami umetniki, učenjaki, študenti, glasbeniki in pesniki; in v tej jami je bila višja in finejša kultura, nego v palačah in čudovih mestnih oligarhov. Kaj bi tudi ne, saj je mnogo naših sodrugov pomagalo okinčati tiste palače in čudovita mesta.

Tudi nismo bili priklenjeni na skrivališče samo. Ponoči smo večkrat jezdili k vajam čez gorovje. In jezdili smo na Wicksonovih konjih. Ko bi vedel, koliko revolucionarjev so že njegovi konji nosili! Delali smo celo izlete v nam poznane kraje, kjer smo ostali celi dan. Ko se je svitalo, smo odrinili iz skrivališča, zvečer pa, ko se je stemnilo, smo se vračali. Wickson nas je zalagal s ametano in sirovim maslom; in poleg tega je Ernest streljal še Wicksonove zajce in tuhtant mlade kozličke.

Bilo je v resnici zanesljivo skrivališče. Rekla sem, da je bilo samo enkrat odkrito in to me sililo, da pojasnim tajnost o izginotvi mladega Wicksona. Ker je mrtev, lahko svobodno o tem govorim. Na eno mesto v jami, od zgoraj skrito, je sijalo nekaj ur sonce. Tja smo nanosili mnogo peska iz struge, zato je bilo tam suho in toplo, prijeten solnčen prostorček. Neko popoldne sedim tam prav zaspana in čitam knjigo od Mendenhalla. Čutila sem se tako udobno in na varnem, da me niso razburjali niti ognjeni verzi te knjige.

Gruda zemlje, ki je padla k mojim nogam me ustraši. Nato sem silila zgoraj nek šum. V prihodnjem trenutku stoji pred menoj mlad mož, ki je pridral v jamo. Bil je Filip Wickson, katerega pa še takrat nisem poznala. Pogledal me je mrzlo in govoril nekaj o presenečenju.

"Naj bo," je rekel. Ali v naslednjem trenutku se je odkril in dejal:

"Prosim oprostite. Nisem mislil, da koga tukaj najdem."

Jaz nisem bila tako hladna. Bila sem še novinka v umetnosti se mirno obnašati v obupnih položajih. Pozneje, ko sem bila internacionalna vohunka, bi pri podobni situaciji bila manj neokretna, tega sem gotova. Kakor sem tedaj bila, sem skočila naglo in zakričala na pomoč.

"Zakaj ste to naredili?" me vpraša ter me ostro pogleduje. Čisto gotovo je, da se nikogar ni nadejal v jami, ko je stopil v njo. To sem ugotovila v svojo tolažbo.

"Kaj mislite, zakaj," sem odgovorila. Bila sem zares okorna tiste čase.

"Ne vem," je rekel in zmajal z glavo. "Mogoče da imate v bližini prijatelje. Vendar, bodi kakorkoli, nekaj mi morate pojasniti. To

tukaj se mi ne vjema. Vi ste se nastanili protizakonito na tuji lastnini. Ta zemlja je last mojega očeta in —"

"Roke kvišku, mladi gospodi!" je rekel za njim s tišim glasom Biedenbach, ki je bil vedno vljuden in pripraven.

Mladi Wickson je dvignil roke in se obrnil k Biedenbachu, ki je držal v rokah puško. Wickson se ni dal zmešati.

"O, o," je dejal. "Gnezdo revolucionarjev in, kakor vse kaže, pravo sršenovo gnezdo. No, dolgo ne boste tu ostali, to vam lahko rečem."

"Mogoče pa ostanete vi tako dolgo, da to trditev še enkrat natančno pretehtate," je rekel Biedenbach mirno. "In med tem vas prosim, da greste z menoj."

"Z vami?"

Mladi mož je bil v resnici začuden.

"Imate tukaj katakombe?"

"Pojdite!" odgovori Biedenbach s povdankom, njemu lastnim.

"Ali to je protizakonito," se obotavlja mladi človek.

"Po vašem zakonu," odgovori terorist s povdankom. "Ali po našem zakonu, verjemite mi, je dovoljeno. Morate se na dejstvo navaditi, da ste tukaj v drugem svetu, nego v mestu izmозgavanja in brutalnosti, v katerem ste vedno živeli."

"Ali tam je mogoče dokazovati," mrmra Wickson.

"Torej ostanite pri nas in razložite nam vse to."

Mladi mož se smeji in stopi z Biedenbachom v hišo. Odpeljal ga je v notranjost jame in eden od mladih sodrugov je ostal pri njem kot čuvaj, med tem ko smo mi v kuhinji o tej zadevi govorili.

Biedenbach, kateremu so migljale v očeh solze, je bil mnenja, da mora Wickson umreti. Bil je pa ves olajšan, ko smo zavrgli njegov strašen predlog. Z druge strani pa nismo niti mislili smeli, da bi mladega oligarha izpuštili.

"Povem vam, kaj naredimo," je rekel Ernest. "Obdržimo ga in dajmo mu pravo vzgojo."

"Potem pa želim, da se mi prizna predpavica, da ga uvedem v znanost prava," vzklizne Biedenbach.

Tako je bil s smehom ta predlog sprejet. Hoteli smo Filipa Wicksona obdržati kot ujetnika in ga seznaniti z našo etiko in sociologijo. Ali najprej je treba izbrisati vse sledi zgubljenega oligarha. Naloga, odstraniti sledi, ki so nastale od mladega Wicksona, je doletela Biedenbacha. To je izvršil do večera izborna. Nato je prišel v mraku Carlson in zahteval Wicksonove čevlje.

Mladi mož ni bil pri volji jih oddati in se je celo pripravil, da se bojuje za nje, dokler ni obetlil moč kovača podkov. Carlson nam je pozneje pripovedoval, kakšne raznovrstne mehurje in bovine rane so mu naredili čevlji, ki so mu bili premajhni. Ali opravil je z njimi dobro delo. Ob robu jame, kjer so prenehale izbrisane stopinje mladega človeka, jih je Carlson obul in odšel v njih na levo. Milje daleč za grčijo je odšel čez hrbe gor in skozi globeli in naposled so se koraki izgubili v tekoči vodi neke reke. Tu je sezul čevlje in ko je precej daleč šel po vodi in tako skril vsako nadaljnjo sled, je naposled oblekel svoje čevlje. Čez teden dni je Wickson dobil zopet svoje čevlje nazaj.

(Dalje prihodnjik.)

Srečanje z ameriškim

Titani

Rom Laudau-London

Herbert Hoover

Za njim stoji zvita zvezdna zastava in modra zastava predsednika USA. Pred njim sedi neka indiferentna stenografkinja, ki mora zapisati vsako besedo najinega razgovora. Zunanaj sijejo golčeni žarki, padajo po starem drevu Bele hiše. Mr. Herbert Hoover gleda skozi mene, ker mu je zoprno, da trati svoj čas z mano, namesto da bi predložil kongresu kakšen predlog. Toda dva poslanika sta se potrudila, da mi priredita to zabavo, in tako me je sprejel: stoji, velik, težak, gledajoč ali skozi mene ali v tla. Lasje so mu beli, obleka bolj elegantna kot na fotografijah. Na mesnatem licu zelo človeška, skoroda ženska usta. Kot vesten politik bi moral paziti, da bi imel drugačna usta ali pa da bi jih vsaj skril pod kakšnimi moškimi prosperity-brki.

Tedaj so se odprla resignirana usta, da odgovore na moja, pet minut dolga tolačenja, a damini prati so se krepkeje oprijeli srebrnega svinčnika. Topli in globoki, vendar trdni glas formulira besede, zaradi katerih sem ostal osem dni dalj v Washingtonu;

"I am so glad to have met you. I am glad you like the United States, and I hope you will have during your stay in this country a very good time." (Milo mi je, da sem vas srečal. Milo mi je, da ljubite Združene države in upam, da se boste za časa svojega bivanja v tej deželi dobro počutili.)

Usta se nekam zmedeno smehljajo, kakor da je še preveč rekel, fina bela roka se sprodi proti meni in smel sem sprejeti "hand shake", kar spada k največjim ambicijam ameriških duš.

Josef von Sternberg (direktor Paramount filmske družbe)

Paramount studio, Hollywood. Californija. Heckel, Schmidt-Rottluff na stenah. Kovinsko pohištvo. Skozi okno: neprogramatski žarki nekega neproblematičnega solca.

Za pisalno mizo Josef von Sternberg z Dunaja, ameriški državljani, z močnim nazalnim naglasom, s proučujoče-agresivnimi očmi, sivkastih einsteinovskih las, programatsko razmršenih obrvi, kravate in ovrtnika, ki naj s svojim kaosom pričajo o neprimadnosti k premetenosti Paramountovih boncev in direktorjev. Dunajsko mehka usta govore: "Kaj razumete vi evropski intelektualci o filmu, o resnosti in znanju, o hollywoodski umetnosti. Film je za ljudi

od posla, a ne za vas intelektualce. Vi Evropeci ste intelektualni snobi. Vaše življenje je kič. Samo velik film je resnica."

Jaz ne nasprotujem. Prosim, da mi dovolite nekoliko poanekov. Z zavidno blagohotnostjo dopušča direktorska griva Paramountovega Napoleona celo uro, da jo pošira pohlepnost mojega objektivna, od spred, od zad, od zgoraj, od spodaj in tudi s strani.

Theodor Dreiser

Ta me sploh ni sprejel. Jaz sem sprejel njega. Pozabil je, da me je čakal in tako sem se moral zadovoljiti z družbo njegovega črnega sluga. Ljubim vi sluga se je trudil, da mi da slutiti, da ga je duševna atmosfera njegove okolice že zdavnaj dvignila na višjo stopnjo človeštva. Po enourni duševni zabavi sem se začutil sposobnega, da se brezpogojno vržem v naročje Al Caponeja, Follie-Girls, Speak-Easla in drugih frivalnosti ameriškega življenja, s istočasno zarotitvijo nepreklicne opustitve umetnosti, literature, prosvete. Ko bi bila morala moja zakletev, da bom svoje še preostale dni življenja preživel med analfabetom, postati perfektna, se je pojavil Theodor Dreiser.

Bil je še večji od velikih lažnih baročnih stolov v veliki sobi-ateljeju. Vstopil je kot ne-

bogljjen medved, ki bi mi radi pomagali in ki se nam smili, ker se zdi človeku, da se boji novih ljudi. Sivi lasje, neenaki poluti lica s krivimi poltenimi usti, nabrazdanim čelom fantastičnega borca. Takoj je jel govoriti o svojih bojih. Sprva so bile besede plahe, sramežljive, prodirajoče; potem so se spremenile v velik, dalj časa trajajoč vihar.

"Ta banda!" Vsa njegova postava obtožuje. Pravkar se je vrnil iz Hollywooda, in njegov srd siplje sveti plamen okrog zelenih stolov. "Dali so mi ti-sočake za filmiranje 'Ameriške tragedije', a so jo prostituirali, razkosali, zmrevarili, odbili ji glavo. Kaj vedo oni v Hollywoodu o umetnosti, o filmu? Ta Paramount, ta Sternberg..." Že nekaj minut tarna Prometej, kakor z verigami pripet od svoje grenkobe na zelene blazine rezljanega stola. Zmerom znova se pojavlja v ozadju velike sobe črnc. Kakor da bi hotel kar grabiti viharje duha. Nazadnje kakor da ni mogel več zdržati, pa si je dovolil stopiti med pisane stole in sodelovati v najinem pogovoru. Ker nisem hotel z novo zakletvijo na lažje življenjske razmere uničiti spoštovanja nasproti intelektu, ki sem si ga bil medtem znova pridobil, sem se poslovil od mojstra in njegovega bistrega sluga.

Sinclair Lewis

Najprej se mi je opravičil zaradi slabega vremena in mi pomagal sliši sukno, ki je voda kar curjalo od nje. Potem se je opravičil zaradi nevyorške hrane in me povabil k lunchu: okusen losos, jagode, velike kot slive, in smetana. Ker je mislil, da me mora tudi zabavati, mi je daroval tri minute zabavne Sinclair-Lewis-revije. Siplal je dovtype o ameriških literarnih šolah, v katerih učijo način pisanja imenitnih romanov; se jezil na nemško politiko; se pritoževal na zabitost ženskih klubov, v katerih je moral predavati. Zmerjal borniranost ameriških politikov, a se ni niti enkrat oprostil zaradi popadljivega Moraline-Pegaza poklicnega šalivca. Prav tako ni gostu na ljubo postavil v sceno svojih rdečih las, rdečega lica, predolge, mahedrave postave, kakor bi se pričakovalo od prejemnika Nobelove nagrade — Američana. Nazadnje je postal drugačen in se ni bal izraza sentimentalnosti, ko je pokazal slike svojega dveletnega sina: "Od vseh Dorothy'skih del, je tole delo najpopolnejše." (Dorothy je njegova žena, novinarka.)

Andrew Mellon

Privatni tajnik Mr. Mellona v Washingtonu: "Vi seveda ne smete ničesar objaviti v tisku o svojem razgovoru s kancelerjem. Prav tako ne smete ničesar objavljati o sibirski eliki Mr. Mellona, ki jo boste videli v njegovem privatnem stanovanju. Ker je vaš obisk nenaden in ima kanceler vsako minuto določeno, vas prosim, da izvolite pri drugem udarcu ure oditi iz njegove sobe, ne da bi čakali njegovega ukaza."

V sobi starca Mr. Mellona, umetniškega mecena med finančnimi ministri, aristokrata med aristokrati.

"How do you do Mr. Mellon."

Ura odbije dvakrat.

Pripravljam se. "Pleased to have met you, good bye. Mr. Mellon."

(M. K.)

Mrzlo

"Gospodična Mara! Ali me ališite? Ze pet let vas ljubim!" "Nu, in? Ali naj vam mar začnem plačevati pokojnino?"

V JUGOSLAVIJO

Na Hitrem Ekspresnem Parniku

PARIS

4. MAR.—24. MAR.—18. APR.

CHAMPLAIN

11. MARCA — 1. APRILA

LA FAYETTE

18. MARCA

Za poljevanje in potovanje v Jugoslavijo

Za poljevanje in potovanje v Jugoslavijo

French Line

306 N. MICHIGAN AVE., CHICAGO

123 S. Third St., Minneapolis, Minn.

Iz demonstracij v Wall Streetu proti japonski imperialisti na Kitajskem.

Lokalna železnica

Na neki lokalni železnici so imeli navado, da so vlak ustavili, kadar je prišel mimo podeželski pismonoša, in ga povabili nanj, da mu tako olajšajo težko

službo. Nekoč se pa pismonoša ni zmenil, ko je mimo vozil.

Strojvodja se začudi: "Kaj, danes pa ne bo nič?"

"Ne, Miha, danes imam presno pismo, pa se mi mu-

AKUTNE IN KRONIČNE BOLEČINE:

Uljena, slaba kri, koža, mehur, vodna cov, želodec, notranje bolečine in splošna oslabelost zdravimo po znanstvenih metodah s zdravilnim napetkom. Bolezni na ušesih, nosu, grlu, nadlednični žlezah zdravi poseben specialist.

POSVETOVANJE BREZPLAČNO

Popolna preiskava samo \$2.00

77 Park Ave. (vagal 39th St.) New York

16 letna praksa tukaj in v Evropi.—Prejeli smo kri

vodo. Nemške injeke

Vaak dan od 10-3. Ob

deljah od 10-3. Govorimo

slovensko.

Dr. Speed

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po sklopu 9. ročne konvencije se sedaj lahko naroči na List Prosveto eden, dva ali tri štane in ene družine in to enega nadruka ali naročnika. List Prosveta stane za vse štane, na štane ali nadruka eno letno naročnino. Ker pa štani še plačajo pri naročniku \$1.25 na štano, se jim to prišteje k naročnini. Mi prištevamo enega, dva ali tri štane ene družine k eni naročnini. Torej sedaj si varuha, roči, da je list drag na štane S. N. P. J. List Prosveta je vsaka lastnina in prištevajo v vsaki družini nekdo, ki bi rad štali list vsak dan. Torej sedaj prištevajo, da se tudi Vi naročite na dnevnik Prosveto. Cena lista Prosveta za štane, države in Kanado \$4.00

Order v planu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in če zahteva sam svoj list tedaj, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo list datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložena polijam naročnina za list Prosveto vsota \$

Ime _____ Čl. družina _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov:

Ime _____ Čl. družina _____

Ime _____ Čl. družina _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____

Star naročnik _____